

پنج‌شنبه 13 تیر 1392 - 25 شعبان 1434 - 4 جولای 2013

تبعید دسته جمعی علمای بزرگ شیعه از عتبات عالیات عراق به ایران (1302 ق)

13 تیر در گذر تاریخ*** تبعید دسته جمعی علمای بزرگ شیعه از عتبات عالیات عراق به ایران (1302 ق)**

اشاره:

پس از پایان جنگ جهانی اول و تسلط انگلستان بر امور کشور عراق، علمای نجف طی فتواهائی، حضور آنان را محکوم کرده و علیه انتخابات فرمایشی عراق که تحت نظر انگلیس بود، احکامی صادر کردند.

این عمل آنان با خشم مقامات انگلیسی مواجه شد از اینرو با اصرار استعمارگران، حاکمان عراق دستور تبعید علمای بین‌النهرین به ایران را صادر کردند.

آیات عظام سید ابوالحسن اصفهانی، میرزا حسین نائینی، و سی‌تن دیگر از بزرگان دینی، از جمله علمای تبعید شده بودند. این تبعید، واکنش شدید علمای ایران را در برداشت و تجمعات اعتراض‌آمیزی در تهران و شهرستان‌ها بر پا گردید. پس از مدتی علمای تبعیدی وارد قم شده و مورد استقبال گرم مردم و روحانیون قرار گرفتند. سرانجام با وضع آبرومندی مجدداً به عراق بازگشتند.

* امضای عهدنامه بین ایران و عراق در مورد اختلافات مرزی دو کشور، تحت فشار انگلستان (1316 ش)

اشاره:

اختلافات مرزی درباره اروندرود از سال‌ها قبل مورد منازعه دو کشور ایران و عراق بود. عراق در سال 1313 ش رسماً به جامعه ملل شکایت کرد و ایران را به نادیده انگاشتن تعهدات مرزی متهم نمود. در همین اوضاع که جو تشنج بالا گرفته بود، وزیر خارجه عراق در سال 1314 برای مذاکرات پیرامون حل اختلافات مرزی وارد تهران شد و اعلام کرد که آماده‌اند تا مرز رسمی دو کشور را به رسمیت بشناسند. ایرانی‌ها نیز که تحت فشار مستقیم و غیر مستقیم دولت‌مردان انگلیسی برای رفع اختلافات خود با عراق و تشکیل یک جبهه مشترک برای جلوگیری از نفوذ شوروی به خاورمیانه قرار گرفته بودند به ناچار با این درخواست موافقت کردند.

سرانجام در تاریخ 13 تیرماه 1316 ش

(4 ژوئیه 1937 م) عهدنامه‌ای میان ایران و عراق زیر فشار و نفوذ انگلستان به امضا رسید که در جهت منافع انگلستان در منطقه بود. این عهدنامه در اسفند آن سال در مجالس دو کشور تصویب و در سی‌ام خرداد سال 1317، اسناد آن در بغداد میان وزرای خارجه دو کشور مبادله شد. مدتی پس از امضای این عهدنامه، باز هم اختلافات دو کشور ادامه یافت تا اینکه در حدود چهل سال بعد نیز قرارداد 1353 ش برابر با 1975 الجزایر بین دو طرف به امضا رسید.

* درگذشت استاد «محمد معین» ادیب برجسته معاصر (1350 ش)

اشاره:

دکتر محمد معین در سال 1297 ش در شهر رشت و در خانواده‌ای روحانی به دنیا آمد. به هنگام طفولیت، نخست مادر و پس از 5 روز پدر را از دست داد و ... در سال 1336 که سازمان لغتنامه دهخدا به دانشکده ادبیات دانشگاه تهران انتقال یافت، طبق اساننامه شورای دانشگاه، ریاست آن سازمان به عهده دکتر معین محول گردید. وی علاوه بر اخذ نشان‌های متعدد علمی در داخل کشور، در پائیز 1340 ش نیز از طرف دولت فرانسه، نشان عالی هنر و ادب را دریافت کرد.

دکتر معین در نهم آذر 1345 ش در دفتر گروه زبان و ادبیات فارسی دچار بی‌هوشی شد و در مرداد 1346 با همان حال جهت معالجه به کانادا اعزام شد. پس از حدود 5 سال که در اغما بود در 13 تیرماه 1350 در 53 سالگی به رحمت ایزدی پیوست.

25 شعبان در گذر تاریخ

* قتل «ابومسلم خراسانی» رهبر قیام سیاه‌جامگان به فرمان «منصور دوانیقی» (137 ق)

اشاره:

با تلاش و همت «ابن یسار» ملقب به «ابومسلم» بود که خلافت عباسی روی کار آمد.

با این حال، پس از مدتی «منصور» دومین خلیفه‌ی عباسی که از موقعیت «ابومسلم» در هراس افتاده بود، با ترفندی او را به سوی مداین کشانده و در 25 شعبان سال 137 ق او را به قتل رساند. پس از قتل ابومسلم، گروهی از یارانش به خونخواهی او برخاستند و کشمکش‌های ناشی از این خونخواهی تا مدت‌ها ادامه داشت.

* پایه‌گذاری «قیام سربداران»

در سبزوآر (737 ق)

اشاره:

سربداران گروهی بودند که از ظلم و تعدی مغولان که در آن زمان ایران را تحت سلطه‌ی خود داشتند به ستوه آمده بودند. آنان تحت رهبری روحانیون مبارزی چون شیخ خلیفه، شیخ حسن جویری و عبدالرزاق، با مغولان و عوامل دست‌نشانده‌ی آن‌ها مبارزه کردند. شعار قیام‌کنندگان این بود که یا ظالم و ستمکار را نابود می‌کنیم و یا بالای دار می‌رویم ولی ننگ را نمی‌پذیریم که به همین دلیل آن‌ها را سربداران نامیدند. سربداران حدود نیم قرن بر مناطقی از شمال شرق ایران حکومت کردند و سرانجام، تیمور گورکانی در سال 788 ق، حکومت آنان را منقرض کرد.

4 جولای د ر گذر تاریخ

* روز ملی و استقلال « ایالات متحده امریکا» از انگلستان (1776م)
* درگذشت « فرانسوا شاتوبریان» نویسنده، ادیب و محقق شهیر فرانسوی (1848م)

* مرگ « تئودور اشتورم» ادیب معروف آلمانی (1888م)

* درگذشت « مادام کوری» فیزیک‌دان برجسته فرانسوی (1934م)